

Plas

De weg tussen huis en school was niet lang. Ik liep de keukendeur uit, door het laantje achterlangs de tuinen, dan door de poort de brede straat op, waar de zon scheen op de klinkers en de plantsoenen. Op de hoek was de winkel van de paardenslager, waar de wanden tot het plafond toe van wit marmer waren en het vlees aan glimmende haken hing. Daarnaast de opticien, met in zijn krappe etalage de brillen, waarvan mijn moeder er om het jaar eentje uitkoos voor mijn bijziende zus.

En dan was er het rijtje rode huizen, hoog en koel in de schaduw, met erkers en bakstenen trapjes. In een daarvan was het tehuis voor ouden van dagen. Daar woonden mannen en vrouwen zo stokoud als oma.

Mijmerend en onvoorbereid liep ik er langs en toen ging de voordeur open. Er schuifelde een dame in een donkere mantel naar buiten. Een zuster met een wit schort voor en een kapje op haar hoofd trok de deur achter haar dicht. Daar stond ze, alleen op de stoep, onzeker keek ze in de wereld om zich heen. Ze beefde zachtjes, ze wankelde. Haar hand greep steun aan het ijzeren hekje.

En toen gebeurde het onmogelijke, dat voor mij onverwacht en onbestaanbaar was: het begon tussen haar voeten langzaam te kletteren, steeds harder. De dame liet haar warme urine lopen op het stenen stoepje, waar zich een plas vormde die groter en groter werd en een weg zocht naar de lager gelegen treden. Ik was met stomheid geslagen. Ik keek om me heen, niemand was daar voor hulp, ik was alleen met de oude dame. Voor het eerst van mijn leven had ik een belangrijke verantwoordelijkheid, eentje waarvoor ik mijn ogen niet kon sluiten of hard wegrennen, hoewel ik dat het liefst wilde. Hier was iets verschrikkelijks in volle gang en ik stond er alleen voor. Ik voelde dat ik doortastend behoorde te zijn maar ik had geen idee wat te doen. Schoorvoetend schuifelde ik op de nadruppelende vrouw toe.

Ik kreeg een ingeving. Ik vroeg haar: "Kan ik iets voor u doen, mevrouw?" Ik vond dat niet verkeerd van mezelf. Het was voldoende beleefd tegen een ouder iemand, en ik toonde onomwonden mijn bereidheid tot

helpen. Ik liet haar grootmoedig de zeggenschap en verantwoordelijkheid over haar eigen situatie. En, niet onbelangrijk, het leverde me tijdwinst. Niet dat een van ons beiden er verder wat mee opschoot, want de toestand was helder en er moest iets gebeuren.

De dame wankelde en prevelde onverstaaanbaar. Ze boog moeizaam omlaag zodat ik niet wist of ze nog stond of dat ze inmiddels zat, midden in het nat. Ik voelde dat mijn optreden tot dusverre onvoldoende was, niet iets waarover ik straks in het speekwartier kon opscheppen. Haar tandeloze mond vormde woorden. Zacht en krachteloos, maar toch, wellicht was de oplossing daarin te vinden. Misschien wist ze meer dan ik, of had ze een inzicht dat ik ontbeerde. Ze was dan wel stokoud maar wie weet was er nog een spoortje helderheid in haar grijze hoofd. Ik luisterde nauwgezet en poogde haar ingevallen lippen te volgen. Ze herhaalde wat ze al zei, nu gebaarde ze erbij. Haar vrije hand verhief zich met gestrekte wijsvinger naar boven. Ik snapte het: de bel! Als ik daaraan trok, zou in een mum van tijd de witte zuster de deur openen om het geval over te nemen. Die wist vast kordaat raad. Voor haar was dit gesneden koek, een akkevietje dat niet meer vergde dan wat verschoonwerk. Ik beklom de natte treden van de stoep en reikte met mijn hand naar de trekbel. Het geklingel weergalmde in de hal, zoals bij belletjetrek maar dan serieuzer.

Het was welletjes, ik had genoeg beleefd. Nog voor de deur openzwaaide zette ik het op een wild rennen om op tijd te zijn voor de fluit van de bovenmeester. In de klas luisterde ik stil.